

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

19. Ἀπάθειαν inducunt. Quid illa sit; & unde hausta. Differentia inter impeccantia[m] & impeccabilitatem: inter sine peccato esse & ἀναμάρτ[...].

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Ἀπάθειαν inducunt quid illa sit, & unde hausta. Differentia inter impeccantiam & impeccabilitatem: inter sine peccato esse & ἀναμάρτητον.

C A P V T X I X.

EX hac non peccandi facilitate ad asserendam perfectam ἀπάθειαν progrediuntur. Quo nomine nihil aliud significatur, quàm perturbationum quibus animus humanus inquietari solet seu passionum impassibilitas: nimirum ut non tantum fracto impetu regantur ac temperentur, sed etiam funditus extirpentur, vel ita certe domentur rationis freno, ut nunquam homine commoveantur invito. Hunc fuisse Pelagianorum sensum luculentè declarat Augustinus. Nam cum Beati Ambrosij præclara verba ab omnibus Christianis audienda laudasset, quibus in libro de fuga seculi docet, non esse in potestate nostra cor nostrum & nostras cogitationes que improvise effusa mentem animumque confundunt, atque alio trahunt quam tu proposueris, ad secularia revocant, mundana inserunt, voluptuaria inveniunt, illecebrosa intexant, ipsoque in tempore quo elevare mentem paramus insertis manibus cogitationibus ad terrena plerumque decimur, de arrogantia sententiæ Pelagiana subiicit: Hac si vos non patimini ignoscite, non vobis credimus: &c. Vobis autem etiamsi credamus & dicamus, orate pro nobis ut nec nos ista patiamur, ita vos invenimus elatos & alta sapientes, ut respondeatis nobis, non solum ista vos non patit, verum etiam in hominis esse potestate ne ista patiatur, nec esse causam cur ad hoc Dei postetur auxilium. Vera esse sensu Pelagianorum quo Augustinus hic ipsis tribuit, etiam Divi Hieronymi elarescit testimonio: Pollicitus sum, inquit, me ad cunctas coram qui ἀπάθειαν vers. Pelag. predicant, questuunculas responsurum. Et Pelagij orationem scriptis suis inserit; Hæres, inquit, Loviniani loquitur, sine omni peccato sum &c. Alij elausi cellulis & feminis non videntes, quia miseri sunt & verba mea non audiunt revertentur desiderijs: ego etiamsi mulierum vallor agrivibus, nullam habeo concupiscentiam. De me enim dictum est: Lapidem sancti voluuntur super terram: & ideo non sentio quia liberi arbitrij potestate sum. Insolentissimam magistri sui arrogantiam videtur imitatus fuisse inveteratus quidam dierum malorum Seneca qui tempore Gelasij Papæ tantam dicebat inesse homini potestatem liberę voluntatis, ut si vellet, inter adolescentulas posset versari, contrectare & tamen nullatenus inquinari ex hoc sensu ἀπάθειας illa opinor fluxit sententiæ, quæ Pelagio in Paletina Synodo objecta & in alium ab eo sensum detorta fuit, malum nec in cogitationem venire. Quamvis enim ut damnationem Episcopalem evaderet tantummodo significari diceret, debere studere Christianum ne mala cogitet, amplius tamen voluisse verissimillimum facit Origenes omnium Pelagia-

A norum fons, qui simili profus modo docet: Verum sanctum cum ad virtutum venerit summitatem ne in nocte quidem ea patitur qua hominum sunt, nec cogitatione vitiorum aliqua titillari. Atque huius Origenianæ doctrinæ Pelagianum esse ramusculum Sanctus Hieronymus tradit. Quamquam nec Origenes huius impassibilitatis primus author fuit. Nam ut nihil de Manichæo dicam, qui suos electos, inquit idem Hieronymus, quos inter annas latens in celestibus collocat, dicit omni tempore carere peccato, nec si velint posse peccare. Ad tanta enim eos virtutum culmina transcendisse ut carnis operibus illudant, jam olim Stoici putantur fuisse illius ἀπάθειας sive imperturbationis auctores. Illi enim passiones animi asserunt extirpari posse de mentibus, & nullam fibræ radicemque vitiorum in homine omninò residere meditatione & assidua exercitatione virtutum. Quamquam nonnulli putent, atque inter eos Augustinus, aut nihil aut penè nihil distare inter Stoicorum aliorumque Philosophorum opinionem de passionibus & perturbationibus animorum. Virisque enim, inquit, mentem rationemque sapientis ab eorum dominatione defendunt; & ideo fortasse dicunt Stoici eas in sapientem non cadere, quia nequaquam eius sapientiam qua utique sapiens est ullo errore obnubilant aut labe subvertunt. Accidunt autem animo, salva serenitate sapientis, propter ea quæ commoda vel incommoda appellant. Cui planè consentire videtur Seneca Stoicæ philosophiæ peritissimus, multis in locis. Sed sive sapientum sive vulgiantum opinio Stoici ἀπάθειας putentur amatores, Pyrrhonem tamen aliosque nonnullos Philosophiæ Principes eam ante Pelagium astuxisse testis est Plinius. Exit, inquit, hic animi tener (æqualitas) aliquando in rigorem quendam torritatemque naturæ duram & inflexibilem affectusque humanos admittit: quales ἀπάθειᾶς Græci vocant, multos eius generis experti: quodque nunquam sit auctores maximos sapientia Diogenem Cynicum, Pyrrhonem, Heraclitum, Timonem. De Pyrrhone etiam Cicero: Aristem summum bonum est in rebus medijs neutram in partem moveri: qua ἀδιάφορα ab ipso dicitur: Pyrrho autem ea ne sentire quidem sapientem, quæ ἀπάθεια nominatur. Quibus Stilponem addit Seneca & Pythagoram Sanctus Hieronymus. Ex his ergò fontibus hausit ἀπάθειαν perfectorum virorum Origenes, & plerique Originistæ, inter quos Evagrius Hyperborita teste eodem Hieronymo librum περὶ ἀπάθειας condidit. Accessit istis paulò ante Pelagium Iovinianus, cuius, inquit idem, O Pelagi, à te nunc hæresis suscitatur. Et alibi: Ioviniani secunda questio

Lib. 2. cont. Jul. c. 8.

In proem. Dialog. ad vers. Pelag. Lib. 2. Dial. advers. Pelag.

Gelas. in Epist. ad univers. Epist. per Picenum Ep. 5. Tom. 1. Epist. Rom. Pontif. Aug. lib. de gestis Pelag. c. 4.

Hieron. Ep. ad Cresiph.

Ibid.

Lib. 9. de civit. c. 4.

Epist. 71. de provid. de ira lib. 1. c. 16.

Lib. 7. p. 19.

Lib. 4. Acad.

Epist. 9. ad Cresiphianit. c. lib. 2.

Dialog. advers. Pelag. fol. 862.

In proemio Dialog. advers. Pelag. Epist. ad Cresiph.

quaestio tui ingenij disciplina est. Quod an ita se habeat merito dubitari potest. Nam secunda Ioviniani propositio eodem Hieronymo auctore hæc est: *Eos qui fuerunt baptizati, non posse tentari, & consequenter non posse peccare, hanc enim Ioviniani esse sententiam, scripturæ quas allegat probant.* Pelagius verò tametsi fieri posse dicat ut in perfectionis atque adeo *ἀκαθάρτου* culmine constitutus non tentetur neque peccet amplius nunquam tamen ei peccandi possibilitatem admittit, quasi si etiam vellet peccare non posset. Hoc enim capitulissimo totius doctrinæ Pelagiana principio à diametro aduersatur. Nihil enim diligentius commendant inculcantque Pelagiani quam dominatricem illam arbitrij libertatem, qua in utramvis sive boni sive mali partem homo flectitur, & quam humanæ naturæ essentialem & inamissibilem prædicant ut suo loco fuissimè demonstravimus. Quid quod disertis verbis hunc sui dogmatis esse sensum Pelagiani negant? Nam primus hæresis illius architectus cum in Concilio Palestino premeretur quod hominem sine peccato esse posse dixisset, hoc ita se dixit intelligere, *quoniam a peccato conversus proprio labore & Dei gratia (natura) possit esse sine peccato: nec per hoc tamen in posterum inconvertibilis, quid ad inconvertibilis nisi non carens potestate ad peccata se convertendi? Quem sui magistri, totiusque hæresis esse sensum totis ratiocinandi viribus agit demonstratque Iulianus, falsissimum hominibus boni necessitas imprimatur. Quamobrem, quod salva tanti viri reverentia ac pace dixerim, minus accuratè videtur Divus Hieronymus in ipsis initijs nascentis hæresis sensum eorum latebrasque penetrasse; verborumque vicinitate delusum, posse non peccare, & non posse peccare, pro ipsdem usurpatte. Quod duobus iudicijs liquido declarari potest. Vno, quod libro secundo Dialogorum dicit: *Successor Ioviniani audeat loqui, eos qui plenum baptisma consecuti sunt, non possententari, imò aljs verbis posse hominem baptizatum, si voluerit, nequaquam ultra peccare. Vbi posse non peccare, seu non peccare, & non posse tentari indifferenter pro ipsdem sumit. Altero, quod etiam Origenis sententiam esse dicit, ad tantam fortitudinem hominem pervenire ut ultra peccare non possit. Vbi nisi illud, peccare non possit, ita accipiamus, ut tantum significet fieri posse, ut homo perfectus, non peccet amplius, dogma traditur capitaliter ipsis eardinibus Origenicæ doctrinæ contrarium. Quid enim apud ipsum certius, stabilis, inculcatus, quam inamissibilem esse illam voluntatis indifferenciam qua semper in bonum ac malum flectere arbitrium potest? Usque adeo ut ex hoc solo principio perpetuos illos salvandorum damnandorumque circuitus et-**

A jam in dæmonibus ac Sanctis Angelis fabricaverit, ut ex libro primo *περὶ ἀρχῶν* peripicue patet. Addi potest & tertium; quod cum Hieronymus alicubi dicat Pelagium cum Ioviniano sentire, quod homo perfectus ultra peccare non possit, in ipsa tamen cum illo dogmate velitatione atque congressu passim nihil impugnat aliud quam quod hominem sine peccato esse posse delirer.

Quam vocabulorum latinorum indifferenciam Hieronymus fortassis ex Græco mutatus est. Nam quod nos non peccare, atque etiam non posse peccare dicimus, hoc Græci uno verbo *ἀναμάρτητος εἶναι*, vel *ἀναμάρτητος* vocant ut à Scapula & Henrico Stephano observatum est: pari fere modo *impeccabilem* esse latius utrumque significare potest, & cum qui in eo perfectionis statu est ut ultra non peccet, & eum qui peccare non potest. Hæc ergo causa est, cur Pelagius quando pervicacissime hominem sine peccato esse posse confirmabat, & accerrimus erat *impeccantia prædicator* negaret tamen se *ἀναμάρτητος* aut *impeccabilitatem* inducere aut profiteri. Nam cum quidam paulò ante iudicium Palestinum coram Ioanne Hierosolymorum Episcopo Pelagium accusaret quod hominem si voluerit sine peccato esse posse diceret, respondit ipse: *Non dixi, quoniam qui voluerit pro propria salute laborare & agonizare ut non peccet, & ambulet in præceptis Dei, habet hanc possibilitatem à Deo. Hoc est habet à Deo ut possit non peccare. Ecce quam apertum discrimen inter possibilitatem non peccandi seu etiam *impeccantiam* quam prædicabat, & *impeccabilitatem* Pelagius ponit. Nam *impeccabilem* esse non nudam *impeccantiam* sed peccare non posse significat, auferendo non solum peccatum ex vita hominis sed ipsam etiam peccandi potestatem. Quod ne quis ex ejus doctrina suspicaretur sequi, idè superius dogmati suo præmuniendo addidisse diximus, non tamen *impositerum inconvertibilis*. Simile quid & in Græco eum fecisse testatur Hieronymus. *Aiumi*, inquit, *posse hominem sine peccato esse si velu, quod Græci dicunt ἀναμάρτητος. Et quia hoc Ecclesiarum per orientem aures ferre non possunt, simulant se sine peccato quidem dicere, sed ἀναμάρτητος dicere non audent.* Nimirum, ut arbitror, quoniam ethi sine peccato & ἀναμάρτητος idem omninò esse videantur, ut sapius Hieronymus docet, subinde tamen ἀναμάρτητος εἶναι & ἀναμάρτητος, non pro nuda *impeccantia*, sed pro ipsa peccandi impotentia, seu *impeccabilitate* sumuntur. Vidit hoc notavitque etiam Iustus Lipsius, dum Laertij in Zenone verba *ἀναμάρτητος τῶν σοφῶν τῶ ἀπειράτου ἔστιν* Latine reddit, *Impeccabiles sapientes esse quia labi non possunt, & Cynicorù effatum τὸν σοφὸν ἀναμάρτητος sapientē sine peccato, imò impeccabile esse.**

Lib. 2. ad vers. Iovinian,

Lib. de gestu Pelag. c. 6.

Vide lib. 1. eper. imperf. cont. Iul. f. 145. & seq.

In premissis Dialog. ad vers. Pelag.

c. 7. & c. 8. alibi.

in verbo ἀναμάρτητος.

Hieron lib. 1. Dial. ad vers. Pelag.

Lib. de gestu Pelag. c. 30.

Lib. de gestu Pelag. c. 6.

Epist. ad Clesiph.

Ibid. & lib. 2. Dial. ad vers. Pelag.

In manudue. ad Stoic. Philos. lib. 3 c. 15.

